

Kapitel 5. Socialt kapital och integration i Kanada

Pieter Bevelander är professor i Internationell Migration och Etniska Relationer (IMER) och verksam vid Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare, (MIM) på Malmö Högskola. Bevelander har huvudsakligen inriktat sin forskning mot studier av socioekonomisk och politisk integration av invandrare. För närvarande driver han ett forskningsprojekt om betydelsen av invandrades medborgarskapsbyte för integration i Sverige och Kanada.

Ravi Pendakur är universitetslektor vid Graduate School of Public and International Affairs vid University of Ottawa. Hans nuvarande forskning berör hur socialt kapital relaterar till levnadsvillkor bland minoriteter i Kanada, USA och Europa, samt hur man kan förklara skillnader i arbetsmarknadsintegration bland olika etniska grupper.

Samtidigt som Sverige toppar den internationella MIPEX-listan över bästa migrations- och integrationspolitik, har uppfattningen att de senaste decenniernas integration av invandrare skulle ha misslyckats, fått fotfäste i båda den allmänna och politiska debatten. Vad som är fel eller ineffektivt i denna politik har dock varit svårare att utröna. Utan att minska på de höga politiska ambitionerna som den svenska integrationspolitiken har, finns det goda skäl att uppmärksamma idéer och »system« som faller utanför de ramar som traditionellt styrts den svenska integrationspolitiken. Denna text har som syfte att diskutera socialt kapital och i vilken mån den är en drivkraft i invandrades integrationsprocess i Kanada och vilka lärdomar som kan dras för Sveriges del.

Både Sverige och Kanada har haft en betydande invandring sedan andra världskriget. I ett tidigt skede bestod den främst av arbetskraftsinvandring från andra västländer, men från och med 1970-talet ändrade den karaktär med en ökad andel invandrare från icke-västerländska stater.. Båda länderna har genomfört politiska åtgärder som möter samhällets alltmer mångkulturella natur och länderna brottas med frågor kring bildandet av socialt kapital och nationsbyggande i en allt mer globaliserad värld. I detta sammanhang menar vi med socialt kapital att det handlar om resurser i det sociala nätverket som kan användas när de behövs, nätverksresurser i familj och lokalsamhälle.

Samtidigt finns det reella skillnader mellan Sverige och Kanada när det gäller statens roll och den

betydelse som det sociala kapitalet har för hur invandrare och minoriteter integreras.

Den svenska staten är mer interventionistisk vad gäller att tillhandahålla och finansiera verktyg och program för att integrera nyanlända. I Kanada är det delstaterna som har ansvaret för integrationsprogram. I jämförelse med den svenska staten satsar de kanadensiska delstaterna mindre resurser på integrationsprogram, dessutom är det ofta icke-statliga organisationer som tillhandahåller tjänsterna.

Inget av länderna har genomfört politiska åtgärder som är direkt relaterade till att skapa socialt kapital bland nyanlända. I det kanadensiska samhället finns dock ett större utrymme för så kallade NGO:er, icke statliga organisationer och frivilligorganisationer som exempelvis kyrka, idrottsföreningar, etniska sammanslutningar med mera, som kan skapa förutsättningar för att skapa socialt kapital.

I det här kapitlet beskrivs olika uppfattningar om begreppet socialt kapital och dess koppling till integrationsprocessen. Vidare diskuteras hur kulturell mångfald påverkar bildandet av socialt kapital och vilken roll det sociala kapitalet spelar för olika aspekter för integration av invandrare och etniska minoriteter i det kanadensiska samhället.

Demografisk översikt för Kanada

Kanadas synliga minoritetsbefolkning har ökat snabbt sedan 1970-talet då invandringsreglerna

förändrades för att tillåta en ökad invandring från Latinamerika, Asien och Afrika. För femtio år sedan var bara två procent av befolkningen (cirka 300 000 personer) av icke-europeisk härkomst. År 2006 noterade myndigheten för folkräkning att fem miljoner personer (18 % av totalbefolkningen) var synlig minoritet genom en kombination av invandring, födslar och giftermål mellan majoritets- och minoritetsgrupperna. Färska prognoser från den kanadensiska statistikmyndigheten förutspår att denna utveckling kommer att fortsätta. Minoriteter förutspås utgöra nästan en fjärdedel av Kanadas befolkning och nästan hälften av befolkningen i Toronto och Vancouver år 2031.

Politik

Förändringarna och växlingarna i Kanadas demografiska, sociala och ekonomiska strukturella förhållanden har inte passerat obemärkta hos statsmakten. Federala och provinsiella myndigheter har därför genom åren infört olika lagstiftningsåtgärder och politiska beslut som specifikt rör mångfaldsfrågor. Viktigast bland dem är Rättighetsdeklarationen (Bill of Rights), Mångfaldslagen (Multiculturalism Act) och Stadgan om mänskliga fri- och rättigheter (Charter of Human Rights and Freedoms). Dessa lagar och förordningar har gett verktyg som kan användas för att bemöta de utmaningar som ett mångfaldssamhälle medför.

Rättighetsdeklarationen

Den första lag efter andra världskriget som på ett tydligt sätt erkände mångfalden i den kanadensiska befolkningen var Rättighetsdeklarationen, som antogs år 1960. Denna lag ersattes senare till stor del av den kanadensiska lagen om Mänskliga rättigheter (Canadian Human Rights Act) och av Stadgan om fri- och rättigheter som beskrivs nedan.

Lagen om mänskliga rättigheter

År 1977 antog det kanadensiska parlamentet Lagen om mänskliga rättigheter (CHRA), vars syfte är:

»Att utvidga Kanadas lagar för att förverkliga, ... principen att alla individer ska ges samma möjlighet som andra individer att åt sig själva skapa liv som de kan och önskar leva och att få sina behov tillgodosedda, i enlighet med deras plikter och skyldigheter såsom samhällsmedborgare, utan att förhindras från att göra det på grund av diskriminerande behandling baserad på ras, nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg, religion, ålder, kön...« (Justice Canada 1977).

Fri- och rättighetsstadgan

Fri- och rättighetsstadgan införlivades med den kanadensiska konstitutionen år 1982 och innehåller tre paragrafer som handlar om mångfald, religionsfrihet, rätt till likabehandling samt lagstiftning om lika rättigheter vid anställning.

Kanske den mest kontroversiella delen av stadgan är paragraf 27 som fastslår att:

»Denna stadga ska tolkas på ett sätt som är förenligt med att bevara och fördjupa det kanadensiska folkets mångkulturella arv.«

Motståndare till paragrafen hävdar att detta ut-sätter Kanada för ett antal utmaningar inklusive månggifte, kvinnlig könsstympning och bristande jämställdhet. Förespråkare hävdar att dessa farhågor är överdrivna och att annan lagstiftning dämpar effekten av paragrafen.

Mångfaldslagen

Lagen, som antogs år 1988, erkänner mångkulturalism som ett grundläggande drag i det kanadensiska samhället med en central roll i de federala myndigheternas beslutsprocess. Den fokuserar också på att utrota rasism och undanröja diskriminerande hinder eftersom dessa är oförenliga med Kanadas engagemang för mänskliga rättigheter. Dess politiska mål inriktar sig på social rättvisa, identitet och deltagande, uttryckta genom:

- En strävan efter jämlika anställningsprocedurer
- Stöd för medborgerligt deltagande
- Främjande av förståelse mellan kulturer
- Användande av arbetstagares språkfärdigheter och kulturella kompetens; samt

- Att handla på ett sätt som är känsligt inför och som svarar mot Kanadas mångkulturella verklighet.

I de politiska målen ställs krav på regeringen att »säkerställa att alla individer får jämlik behandling och jämlikt skydd under lagen, medan deras mångfald respekteras och värdesätts«.

Mångfaldsprogrammet är ekonomiskt sett relativt litet, kring 9 miljoner kanadensiska dollar år 2010. Finansiering utgår till integrationsprojekt och går ofta till NGO:er, ofta invandrarorganisationer, vars projekt inbegriper integration av nyanlända invandrare. Denna metod valdes eftersom dessa organisationer ansågs ha specifik kunskap som främjar integrationsprocessen.

Tillsammans ger de ovan beskrivna lagstiftningsåtgärderna och de politiska besluten viktiga verktyg för att hantera utmaningar som finns inom en mångkulturell miljö. I Fri- och rättighetsstadgan och i Mångfaldslagen erkänns grupprättigheter vilket innebär att staten kan utveckla det sociala kapitalet både inom och mellan invandrargrupper och etniska minoriteter. Detta förutsätter dock en förståelse för socialt kapital och det sätt som det kan byggas på.

Vad är socialt kapital?

Det finns flera definitioner på social kapital i den teoretiska litteraturen. I det här sammanhanget utgår vi från den nordamerikanska synen på socialt

kapital där det är nätverk av familj och lokalsamhälle som med investeringar i frivilliginsatser skapar socialt kapital. Dessa insatser ger då en positiv avkastning för både individen och samhället och blir både en privat och samhällelig resurs (Putnam 2000). Socialt kapital handlar om gemenskap, sympati, medkänsla och samarbete mellan människor. För att det sociala kapitalet ska kunna verka, fungera och vara till nytta för den enskilda, för gruppen eller för samhället i stort, måste det sociala kapitalet byggas upp över en längre tid. Det finns, som sagt, flera konkurrerande definitioner av socialt kapital, men gemensam nämnare för samtliga är dock erkännandet av sociala relationer genom interaktioner i nätverk (se Bjørnskov, 2006; McElroy et al, 2006).

Begreppet socialt kapital är nära relaterat till begreppet social inkludering. Putnam definierar begreppet socialt kapital som:

*»Egenskaper hos samhällslivet – sociala nätverk, förknippade normer och pålitlighet – som gör det möjligt för deltagarna att agera tillsammans för att mer effektivt sträva mot gemensamma mål«
(Putnam, 1995: 664-5).*

Hittills har socialt kapital haft en positiv koppling till faktorer som hög utbildningsnivå, förtroende för offentliga institutioner samt deltagande i sociala, kulturella och politiska aktiviteter (se särskilt Brehm & Rahn, 1997). En viktig distinktion ligger i skillnaden mellan sammanlänkande [»bon-

ding] socialt kapital (interaktion inom en grupp) och överbryggande [»bridging«] socialt kapital (interaktion som går utanför gruppen). Det är den här distinktionen som har gett en ökad förståelse för att socialt kapital inte alltid är positivt. Om nätverk med starkt sammanlänkande socialt kapital är för slutna kan detta leda till ökat misstroende mellan grupper. Detta kan i sin tur förvärra ojämlikhet och socialt utanförskap (Babacan & Babacan, 2007; Portes, 1998).

Flera författare har framfört att ökad mångfald kan vara till nackdel för skapandet av socialt kapital. Exempelvis att ju större en stad är och ju större mångfald den har, desto lägre är nivåerna av socialt kapital (se till exempel: Marschall och Stolle, 2002; Putnam, 2007, Iosifies et al, 2006). Detta framgår framför allt av studier gjorda i USA, där minoriteter av afroamerikanska och latinamerikanska grupper ofta är geografiskt koncentrerade (se Alesina och Ferrara, 1999, 2000; Marschall och Stolle, 2002; Putnam, 2007). En del forskning som genomförts i Kanada har kommit till liknande slutsatser (Johnston och Soroka, 2001; Soroka et al., 2006).

Om slutsatsen är korrekt, att det sociala kapitalet minskar med ökad mångfald, kommer Kanadas förmåga att utveckla och upprätthålla ett inkluderande samhälle att begränsas kraftigt. Detta eftersom Kanada domineras av stora, heterogena städer och demografiska prognoser pekar på ökad mångfald genom invandring. All forskning kring mångfald och socialt kapital är emellertid inte lika

pessimistisk. Tidigare forskning av Aizlewood och Pendakur (2005) tyder på att minoritetsstatus inte har någon större påverkan på socialt kapital (se även Aizlewood, Bevelander och Pendakur, 2006). Snarare finner de att det som mest driver gemenskap, deltagande och förtroende i storstadsområden är storleken på staden, utbildningen, inkomsterna och andra socioekonomiska faktorer.

Vidare visar studier i Mexiko (Aguilera, 2003; Malpica, 2008) och i Sverige (Behtoui 2007) att sammanlänkande socialt kapital bland människor med samma etniska ursprung hjälper invandrare att integreras ekonomiskt.

En stor del av den empiriska forskningen angående mätningen av socialt kapital och dess koppling till mångfald har genomförts i USA och europeiska länder som Nederländerna, Frankrike, Storbritannien och Belgien (Charles, 2007; Cheong, 2006; Fiori et al, 2008; Fuglerud och Engebretsen, 2006; Jacobs och Tillie, 2004; Paxton, 2007; Putnam, 2007; Rupasingh et al 2006). I synnerhet USA, Nederländerna och Frankrike är länder som kännetecknas av en hög korrelation mellan fattigdom, storleken på städerna och segregationen av minoriteter (se Jargowski, 1996; Jaynes, 2007; Krupka 2007). Om dessa studier väger samman effekten av fattigdom, segregation och urbanisering med effekterna av mångfald, är det möjligt att det inte är mångfalden som skapar lägre socialt kapital utan snarare fattigdom, »gettoisering» och den relativa anonymitet som det innebär att bo i en storstad (se: Hooghe et al, 2006).

Socialt kapital i Kanada

Nedan beskrivs tre aspekter på socialt kapital i Kanada: indikatorer på socialt kapital, mångfaldens effekt på socialt kapital samt den effekt som socialt kapital har på integrationen av invandrare och minoriteter.

Indikatorer på socialt kapital

En studie av Aizlewood och Pendakur (2005) tittar på det breda förhållandet mellan etnisk mångfald och socialt kapital i Kanada. Den här studien går utanför ramen för tidigare studier genom att den inte bara tittar på synliga etniska skillnader utan också på specifika attityder och beteenden hos tjugotvå olika etniska grupper. Med kontroll för olika individuella egenskaper jämförs olika individer och grupper och i vilken mån de har mer eller mindre socialt kapital. Mer specifikt studerar de:

- a) effekten av egenskaper på gruppnivå vad gäller medborgerliga attityder och beteenden,
- b) effekten av egenskaper på individnivå vad gäller medborgerliga attityder och beteenden, och
- c) vilken av dessa, om någon, som har större förklaringsvärde för socialt kapital.

Resultaten från studien tyder på att egenskaper på individnivå inte påverkar storleken på socialt kapital på ett nämnvärt sätt. Faktorer på etnisk grupp-nivå spelar en mer varierad roll. I större grupper

är framför allt förtroendet mellan individer, benägenheten att gå med i föreningar samt den tid som tillbringas med vänner mindre.

Det sociala kapitalet tenderar att öka när mångfalden på gruppnivån ökar. Men när etniska och kulturella egenskaper på individnivå läggs till i analyser försvinner detta samband. Däremot har individuella sociodemografiska egenskaper såsom ålder, utbildning och inkomst större förklaringsvärde. Studien tyder på att en urban livsstil med hög utbildningsnivå bättre förklarar medborgarnas attityder och beteenden än vad storleken på och tillhörigheten till den etniska gruppen gör.

Fritidsverksamhet

Liksom andra former av aktiviteter inbegriper deltagande i fritidsverksamhet engagemang och utbyte mellan familjer, grupper och individer. Forskare hävdar att ett sådant engagemang är värdefullt eftersom det leder till en större känsla av gemenskap och samhörighet mellan individer och i samhället i stort (Brehm och Rahn, 1997; Putnam, 1995; Fukuyama, 1995).

Aizlewood, Bevelander och Pendakur (2006) analyserar nivån på deltagande i gemensamma aktiviteter såsom idrott, musik och i andra fritidsverksamheter bland invandrare och etniska minoriteter i Kanada och Nederländerna. De studerar vad som är avgörande för ett sådant deltagande och gör en uppdelning i tre steg.

- För det första studeras i vilken typ av fritidsverksamhet, och i vilken utsträckning, som invandrare och minoritets-/majoritetssamfund deltar.
- För det andra analyseras betydelsen av språk, religion, urban livsstil, ålder och utbildning samt andra faktorer på sannolikheten att delta i fritidsverksamhet.
- För det tredje analyseras betydelsen av etniska- och migrationsspecifika egenskaper i jämförelse med sociodemografiska egenskaper vad gäller sannolikheten att delta i fritidsverksamhet.

Resultaten från studien visar att om man tillhör en invandrargrupp, etnisk minoritet, minoritetsreligion eller talar ett icke-officiellt språk har detta en negativ effekt på deltagande i fritidsverksamhet. Dessa resultat överensstämmer med studier som genomfördes av Stodolska och Alexandris (2004) samt av Rublee och Shaw (1991) som fann att etniska minoriteter och invandrare står inför särskilt kännbara hinder för deltagande i fritidsverksamheter på grund av språk, kunskapsbrist, tidsbrist och utmattnings. Vidare verkar det finnas ett starkare samband mellan minoritetsstatus och lägre deltagande i fritidsaktiviteter i Nederländerna än i Kanada. Minoriteter i Nederländerna uppvisar generellt lägre deltagandenivåer än i Kanada.

I båda länderna deltar muslimer i mindre

utsträckning i fritidsaktiviteter i jämförelse med andra religiösa grupper. Dessa resultat tenderar att ge stöd åt de studier som gjorts av Alesina och Ferrara (1999) och de Knop, et al. (1994), som fann att trosuppfattning hade ett negativt inflytande på deltagandenivåer i allmänhet. Dock har minoritetsstatus ingen större påverkan, vid sidan av språk och religion. Minoriteter som talar majoritetsspråket i hemmet och som inte har starka religiösa band uppvisar ungefär samma deltagande som infödda i landet.

Socioekonomiska faktorer som främst påverkar deltagande i fritidsverksamhet är ålder, utbildning och typ av anställning. Det är alltså individuella egenskaper snarare än gruppegenskaper som förklarar deltagande i fritidsverksamhet. Det etniska ursprunget går inte att påverka, däremot utbildningsnivå och socioekonomiska status. Detta resultat är betydelsefullt och positivt, eftersom deltagande i fritidsverksamhet i mångkulturella samhällen har förmågan att öka engagemanget och interaktionen mellan lika och olika grupper. Deltagande i fritidsverksamhet kan leda till andra sociala fördelar, såsom ökad förståelse och gemenskap mellan grupper och en ökad känsla av tillhörighet.

Mångfald och socialt kapital

Mata och Pendakur (2010) utvärderar effekten av individuella och kontextuella influenser på socialt kapital hos invånare i olika kommuner i Kanada. I studien identifieras tre faktorer som stärker utvecklingen av socialt kapital: tillit mellan indivi-

der och till institutioner, samspel och möte med andra människor samt medlemskap i föreningar. Enligt deras studie påverkas omfattningen av socialt kapital inom kommunen av etnisk mångfald. I takt med att andelen synliga minoriteter ökar, minskar den genomsnittliga tilliten mellan människor och institutioner. När mångfalden ökar så ökar också deltagandet i föreningar och interaktionen med vänner och familjer. Detta innebär att både överbryggande och sammanlänkande socialt kapital kan öka i takt med att mångfalden ökar. Resultaten för olika etniska grupper är dock varierande. Tyska och sydamerikanska minoriteter har ungefär samma tillitsnivå efter att man kontrollerat för kommunspecifika egenskaper medan andra minoriteter tenderar att ha lägre grad av tillit. Graden av samspel med andra är ofta högre för minoriteter än för majoritetssamhällets kanadensare, medan resultaten vad gäller föreningsdeltagande är mer varierande.

Medan många forskare talar om socialt kapital som ett begrepp finner Mata och Pendakur att de tre faktorerna: tillit, samspel och deltagande varierar oberoende av varandra. Tilliten i en stad minskar i takt med att storleken och mångfalden ökar. I motsats till detta står det faktum att i takt med att mångfalden ökar så ökar också interaktionen med andra, liksom deltagande i föreningar.

Sammanlänkande och överbryggande socialt kapital på ett område som interaktion med vänner och familj utesluter inte möjligheten till överbryggande verksamhet som exempelvis deltagande

i föreningar. Vidare utesluter inte minskad tillit, som ett resultat av ökad storlek på staden och en ökad grad av mångfald, möjligheten till ökad interaktion med andra eller föreningsdeltagande. Dessa resultat står delvis i motsats till tidigare studier från bland andra Putnam (2007) och Marshall & Stolle (2002). Ökad mångfald behöver inte nödvändigtvis vara ett hot mot vår förmåga att arbeta tillsammans eller interagera som ett antal forskare har antagit.

Det sociala kapitalets effekt på integration

Valdeltagande

Frågan om politisk integration av invandrare och deras ättlingar är en viktig fråga i många invandringsländer då valdeltagandet hos dessa grupper är lägre än bland infödda. Bevelander och Pendakur (2009) studerar faktorer som påverkar valdeltagande, och jämför medborgare med invandrar-, minoritets- och kanadensisk bakgrund i Kanada genom att mäta sannolikheten att rösta i 2001 års federala val och det senaste delstatsvalet innan 2001.

De finner att det finns små skillnader mellan majoritets- och minoritetsmedlemmars valdeltagande, detta med hänsyn tagen till individers socioekonomiska egenskaper och olika typer av socialt kapital. Med andra ord, är det inte minoritetsstatus i sig som avgör valdeltagandet. Snarare

är det individuella demografiska och socioekonomiska egenskaper samt socialt kapital i form av tillit, interaktion med vänner och bekanta samt deltagande i fritidsaktiviteter, som förklarar valdeltagande. Faktum är att efter att ha kontrollerat för socialt kapital och socioekonomiska egenskaper försvann skillnaderna i valdeltagandet mellan etniska grupper.

Inte heller religiös tillhörighet har någon betydelse för valdeltagandet. Endast protestanter uppvisade en något högre sannolikhet att gå och rösta, jämfört med människor som påstod sig inte tillhöra någon religion. Istället är det faktorer som formellt deltagande vid gudstjänster som ökar valdeltagandet. Även olika typer av socialt kapital var viktiga faktorer för valdeltagande. En stark känsla av tillit på lokal (grannskaps-)nivå ökade sannolikheten att delta i både delstats- och federala val. Tillit för myndigheterna (provinsmyndigheterna eller de federala) var dock inte så viktigt. Ökad tillit motsvarade inte något högre valdeltagande. Kopplat till detta finns också ett samband mellan medvetenheten om samhällsfrågor (som att läsa tidningar eller att se på nyheter) och högre valdeltagande. En känsla av tillit på nationell eller provinsiell nivå har ingen effekt på röstande. Dock har en känsla av tillit på lokal nivå en stark effekt – chansen att personer med en stark känsla av tillit i grannskapet ska rösta är nästan dubbelt så stor som för någon som har en svag känsla av tillit. Alltså verkar upprätthållandet av en hög grad av tillit vara kritiskt för valdeltagandet. För att uppmuntra

valdeltagande borde man därför koncentrera sig på åtgärder på den lokala nivån.

Formella och informella aktiviteters effekt på röstande beror på aktiviteten i fråga. Sammanlänkande aktiviteter, såsom att prata med vänner och grannar, har ingen effekt på valdeltagandet. Att vara en medlem av i en fritidsverksamhet, vilket potentiellt är en överbryggande aktivitet, förknippas med en högre sannolikhet att rösta i både federala och delstatliga val och stämmer överens med tidigare resultat.

Att hitta jobb

Den kanske tydligaste kopplingen mellan socialt kapital och ekonomiska framgångar har dykt upp i studier om jobbsökande. På 1970-talet konstaterade sociologen Mark Granovetter (1982) att personliga nätverk (eller sociala band) spelar en väldigt stor roll för att hitta jobb. Lika viktigt är hans påstående att »weak ties« eller »svaga band« är betydligt mer värdefulla på arbetsmarknaden än »strong ties« eller »starka band«. Svaga band är oregelbundna anknytningar som vanligtvis uppnås genom arbete, grannskapet, frivilligorganisationer och kompisars kompisar. Deras primära värde kommer sig av att de vidgar tillgången till information, vilket är särskilt viktigt för att söka jobb. Starka band är också viktiga resurser för socialt kapital, men anses vara mindre nyttiga för jobbetande eftersom de starka bandens nätverk normalt är mindre och homogenera. Med starka band menas en individs nätverk via till exempel

familj eller att tillhöra en religiös församling.

Matthews, Pendakur och Young (2010) upptäckte genom att använda data från två stora enkätundersökningar och att kvalitativt intervjuprojekt flera viktiga skillnader i vägen till anställning mellan tätort och landsbygd. För det första finner de att både starka och svaga band används oftare av landsbygdsbor för att hitta ett jobb, medan stadsbor oftare förlitar sig på formella eller opersonliga kanaler såsom arbetsförmedling eller jobbbannonser i tidningar. För det andra verkar det finnas mycket starkare bevis för skillnader mellan svaga och starka band inom just landsbygdsregioner. Människor som länge har bott på landsbygden har en betydligt större sannolikhet att använda starka och svaga band för att hitta arbete än vad nykomlingar har. Dock har landsbygdsbor som använde svaga band som vägar till anställning betydligt lägre inkomst. Inga av dessa mönster framträder i städerna.

Tillsammans tyder resultaten på att jobbetande på landsbygden starkt påverkas av begränsningar beroende på om man är etablerad i området eller nyinflyttad. Resultatet tyder på att invandrare och etablerade invånare har tillgång till olika arbetsmarknader. Å ena sidan verkar vissa nyinflyttade personer (ex. invandrare) ha bättre tillgång till formellt tillsatta arbeten, till exempel inom akademiska yrken i lokalsamhället. Det här betyder att många nykomlingar anländer med en säkrad anställning från början till dessa ofta ekonomiskt utsatta områden. Å andra sidan har invandrare som anländer utan jobb svårt att få tillträde till nätverk

med starka och svaga band för att få anställning. Dessa resurser för jobbetande är förbehållna mer etablerade invånare med tillgång till lokala informations- och kontaktnätverk.

Slutsatser

Socialt kapital handlar om att det finns resurser i ens olika sociala nätverk som kan användas när de behövs, som nätverksresurser i familj och lokalsamhälle. Socialt kapital har även betydelse för både individen och samhället och för hur man hanterar olika individuella och samhälleliga utmaningar. Flera författare som studerat individuella egenskapers effekt på socialt kapital har konstaterat att demografisk och socioekonomisk status har stort inflytande på olika typer av socialt kapital såsom interaktion med andra, medlemskap i grupper och tillit för institutioner. Flera forskare har föreslagit att en individs invandrar- eller etniska bakgrund kan påverka attityder och beteenden (se t.ex. Johnston och Soroka 2001). Enligt detta synsätt är socialt kapital ett inlärt kulturellt kännetecken som man inte enkelt kan bli av med.

Som ett resultat av detta resonemang har vissa grupper fler eller färre »medborgerliga« kvaliteter än andra, och dessa kvaliteter framträder i personliga attityder och beteenden som är konstanta över generationer och till och med över kontinenter (se Putnam 1993). Individer är mer benägna att lita på andra som är som de själva och mindre benägna att lita på sådana som de uppfattar som annorlunda,

vilket resulterar i sammanlänkande socialt kapital (Uslaner 2002). Homogenitet underlättar tillit och i sin tur samarbete, eftersom »likartade« individer delar kulturella värderingar och förväntningar. I motsats till detta skapar mångfald verkliga eller uppfattade hinder för kommunikation och förståelse mellan folk och leder till vaksamhet bland så kallade »olikartade« individer (se Eisenberg 2006). I synnerhet majoritetsgrupper anses bli negativt påverkade av mångfald eftersom »de annorlundas« närvaro hotar individuella eller kollektiva identiteter (Forbes 1997; Wilton 1998). Effekten blir en minskad känsla av tillit och lägre grad av samarbetande verksamhet.

Vi anser dock att för Kanada, där ortsstorlek, mångfald, välstånd och utbildning är så nära och positivt korrelerade, kan den urbana livsstilen vara en mer användbar förklaring till förändringar vad gäller medborgerliga attityder och beteenden. Städer är platser där en myriad av världsåskådningar, språk och kulturer möts. Kanske handlar det mest centrala forskningsresultatet om den effekt som ortsstorlek har på de olika typer av socialt kapital – ju större stad, desto mindre benägna är folk att delta, lita på varandra och umgås. Detta kan förklaras av att det är mer anonymt att bo i en stad, med ständigt närvarande »främlingar« och där de sociala nätverken baseras på individuellt intresse snarare än på lokala kopplingar som grannar (icke-lokala nätverk).

Vilken lärdom kan vi dra av Kanadas integrationspolitik?

Litteraturgenomgången pekar på sociala kapitalvinster som stärks både av överbryggande och sammanlänkande verksamhet. Båda verksamheterna bidrar till en ökad känsla av samhörighet, ökat medborgligt deltagande och kan bidra till integration på arbetsmarknaden. Varken Sverige eller Kanada genomför specifika politiska åtgärder för att gynna bildandet av socialt kapital bland invandrare och minoriteter. Dock genomförs en stor del av integrations- och bosättningsverksamheten i Kanada av icke-statliga organisationer, som ofta har kopplingar till etniska grupper där förutsättningar att utveckla det sociala kapitalet är bättre. Det kanadensiska systemet kan således dra nytta av bildandet av socialt kapital genom och inom NGO:ers verksamhet trots att politiska initiativ inte uttryckligen identifierar detta som ett mål.

I Sverige, som ger omfattande stöd till invandrargrupper för boende (för flyktingar) och integrationsutbildning, ignoreras möjliga fördelar som skulle kunna dras genom att uppmuntra både överbryggande och sammanbindande verksamheter som främjas av att individer från samma etniska grupp genomför eller deltar i delar av integrationsprogrammet.

Litteratur

- Aguilera, M. B.** (2003), »The Impact of the Worker: How Social Capital and Human Capital Influence the Job Tenure of Formerly Undocumented Mexican Immigrants«, *Sociological Inquiry* 73, s. 52–83
- Aizlewood, A. och R. Pendakur** (2005), »Ethnicity and Social Capital in Canada«, *Canadian Ethnic Studies* vol xxxvii (2), s. 77-102
- Aizlewood, A., P. Bevelander och R. Pendakur** (2006), »Recreational Participation Among Ethnic Minorities and Immigrants in Canada and the Netherlands«, *Journal of Immigrant and Refugee Studies* 4(3), s. 1-32
- Alesina, A. och E. La Ferrara** (2002), »Who trusts others?«, *Journal of Public Economics*, 85(2), s. 207-34
- Alesina, A. och E. La Ferrara** (1999), »Participation in Heterogeneous Communities«, *The Quarterly Journal of Economics* 115(3), s. 847-904
- Alesina, A., och E. La Ferrara** (2000), »The Determinants of Trust«, NBER Working Paper no. 7621
- Antecol, H., P. Kuhn och S. Trejo** (2006), »Assimilation via Prices or Quantities? Labour Market Institutions and Immigrant Earnings Growth in Australia, Canada, and the United States,« *Journal of Human Resources* 41(4), s. 821–840.
- Aydemir, A. och A. Sweetman** (2008), »First and Second Generation Immigrant Educational Attainment and Labour Market Outcomes: A Comparison of the United States and Canada«, *Research in Labour Economics* 27, s. 215-70
- Aydemir, A. och C. Robinson** (2008), »Global Labour Markets, Return and Onward Migration«, *Canadian Journal of Economics*, 41(4), s. 1285-1311